16de Jaargang   Curaçao, den 11den November 1899.   No 828

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2, — met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0,20.

BUREAU VAN DIT BLAD

PLEIN VAN PIETERMAAI, No. 129

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2, — pa tres luna pagar pa dilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire, Aruba fl. 10,— pa anja.
Un number só fl. 0,20.

Curaçao, 10 November.

WAAROM, NOGMAALS WAAROM?

Terwijl de *affaire*, zoo schrijft *De Tijd*, niet slechts Frankrijk, doch geheel Europa in beroering bracht, de naam van Dreyfus op aller tong leefde en het schelle geschreeuw om gerechtigheid voor den "martelaar van het Duivelseiland" van alle kanten over ons heen opsteeg, keerde een man in Frankrijk terug, wiens naam aan het buitenland bijna geheel onbekend is gebleven en ook in zijn vaderland zelf de belangstelling van slechts betrekkelijk weinigen gaande maakte.

Die man was Benjamin Reynier. Ziehier zijn geschiedenis !

Na in Algerië bij het regiment zouaven zijn dienstplicht vervuld te hebben, was Reynier in 1883 naar zijn geboortedorp Saint-Cyr in Provence teruggekeerd. Hij had ouders, broeders en zusters en een verloofde. Nu gebeurde het op den 14n. September, dat een paar arme lieden met hun dochtertje het naburige woud "*les Baumelles*" introkken, om hout te sprokkelen. In den namiddag, toen het kind zich eenigszins van hen had verwijderd, hooren de ouders op eenmaal een angstgeschreeuw. Zij schieten toe, zoeken in alle richtingen, doch tevergeefs ! Hun kind was weg. Den volgenden morgen eerst werd het lijkje gevonden, hetwelk bij onderzoek niet den minsten twijfel liet bestaan omtrent de motieven, welke tot den moord geleid hadden.

De verontwaardiging was algemeen : iedereen zocht naar den moordenaar. Toen was het, dat een brigadier der gendarmerie, die een persoonlijke vete had met de familie Reynier, den naam uitsprak van den onlangs teruggekeerden zouaaf. De beschuldiging vond bij de bewoners der streek zeer weinig geloof. Benjamin Reynier toch stond algemeen gunstig bekend : het eenige wat men hem kon ten laste leggen was een buitengewone heftigheid in dagen van verkiezingen.

Zooals gewoonlijk sloop de laster evenwel voort, overal zoekende naar voedsel.

Had men Min — zoo werd Benjamin Reynier in zijn dorp algemeen genoemd — niet daags vóór de misdaad met de vermoorde Joséphine Audric zien spreken ? — Het kind, schuw voor bijna iedereen, had voor den flinken militair een bijzondere vriendschap opgevat. Zij had zelfs aan "Min" verteld, dat zij den volgenden dag met haar ouders naar het bosch zou gaan. Moest dit alles niet zeer verdacht heeten ? — De praatjes moede, welke omtrent hem werden rondgestrooid, en sterk door zijn onschuld, ging Reynier, toen hij hoorde, dat een aanklacht tegen hem zou worden ingediend, zich zelven in handen stellen der justitie. De zaken liepen evenwel anders dan hij verwacht had. Op de kleederen welke hij op den dag van den moord gedragen had, werd een bloedvlek ontdekt, waarvan hij den oorsprong niet kon ophelderen. En, wat voor hem het ergste was, van den beginne af bleek bij de rechterlijke ambtenaren met het onderzoek van zijn zaak belast, de onomstootelijke overtuiging te bestaan, dat zij een schuldige vóór zich zagen. Tevergeefs kwamen tal van getuigen *à décharge* het *alibi* van Reynier onder eede bevestigen. Betrouwbare personen hadden hem op het uur, dat de misdaad bedreven werd, mijlen ver van het woud *les Baumelles* ontmoet. Niets mocht baten ; aan onbeduidende omstandigheden werd een beteekenis gegeven, die haar de rol deed vervullen van bewijzen. Kortom, er volgde veroordeeling : Reynier werd voor levenslangen dwangarbeid overgevoerd naar Cayenne.

Al dadelijk werd door velen dit vonnis onrechtvaardig geheeten. Reynier zelf bleef vóór en na zijn veroordeeling zijn onschuld ten krachtigste volhouden. Zijn familie en de groote ; meerderheid zijner dorpsgenooten toonden zich daarvan ten volle overtuigd. En — merkwaardig ! — in de strafkolonie, waarheen men hem had overgebracht, werd hij ook door de beambten en zijn medeveroordeelden algemeen beschouwd als een slachtoffer van rechterlijke dwaling. Slechts één staaltje. De commandant der strafkolonie, die van den aard van het misdrijf, waarvoor Reynier veroordeeld was, natuurlijk volkomen op de hoogte was, droeg juist aan dezen misdadiger de taak op, om zijn eigen dochtertjes dagelijks naar de school te geleiden en van daar af te halen.

De jaren verliepen en lang, zeer lang duurde het vóór de broeders en vrienden van Reynier er in slaagden, te Parijs mannen van naam en van invloed te vinden, die zich eenigermate geneigd toonden om zich zijne zaak aan te trekken. Meer dan acht jaren reeds had Reynier onschuldig zijn straf ondergaan, vóór eenige groote bladen de bijzonderheden zijner veroordeeling nog eens opnieuw voor hunne lezers nagingen en tot het resultaat kwamen, dat er aan dezen man een groot onrecht was gepleegd. Zelfs de toenmalige minister van Justitie Ricard, thans raadsheer in het Hof van Cassatie, werd overtuigd ; hij gelastte aan Dumas — den bekenden Dumas uit de Dreyfus-zaak ! —, toenmaals aan zijn departement directeur voor Strafzaken en Gratie, een nieuw onderzoek. Volgens de bladen echter van dien tijd vatte Dumas zijn taak al zeer luchtig op : na een kort bezoek te Saint-Cyr berichtte hij den minister, dat zijn overtuiging omtrent de schuld van Reynier ongeschokt was. Geheel anders het rapport, hetwelk in de Fransche Kamer, tot welke de familie Reynier en haar vrienden zich gewend hadden, werd uitgebracht door den afgevaardigde Jouffroy d'Albans. Op duidelijke wijze werd daarin de onschuld aangetoond van den man, die toen reeds tien jaren onrechtvaardig de zwaarste straf onderging in een moordend klimaat, en die, niettegenstaande de gruwzame mishandeling hem aangedaan, door zijn voorbeeldig gedrag zich de achting en sympathie van overheden en lotgenooten in toenemende mate had verworven. Het rapport van Jouffroy betreurde het echter, dat volgens de letter der wet revisie onmogelijk was. Gratie was het eenige middel. Dit geschiedde in '92. De moreele zekerheid omtrent de onschuld van Reynier was verkregen, doch nog altijd kon men niet besluiten, de dwaling van vroeger te erkennen. Het rechterlijk prestige zou daardoor te zeer lijden ! Wel werd de duur der straf genadig van levenslang tot vijftien jaar teruggebracht ; wel werden den veroordeelde, "met het oog op zijn goed gedrag", verschillende verzachtingen en voorrechten toegestaan, doch verder kwam het niet. De hoop der vrienden van Reynier herleefde, toen in 1895 Trarieux, de voorzitter van *la ligue des droits de l'homme*, minister werd. Ook Trarieux bestudeerde het *dossier* der misdaad van Saint-Cyr ; ook Trarieux werd, indien men verscheiden getuigenissen gelooven mag, ten volle van de onschuld van Reynier overtuigd ; ook onder het ministerschap van Trarieux ontving de veroordeelde het bewijs, dat men niet meer aan zijn

---

FEUILLETON.

HONOR I COMBATE.

(25)

Coe un harimentoe triunfante Neinstetten a bira su cara awor pa su moza. Erna tabata sinta inmovil banda di djé. Promer koe el a comprendé es situacion dificil koe é tabata den, é tabata riba camina caba i incapaz di liberta su curpa. Koe Neinstetten a sali for di camina grandi den su rabia, é no a ripara koe tabata pa su trato.

—Es koe no risca, no ta gana, mi kerida, Neinstetten dici hariendo, awor toch mi tin mi gustoe. Nan ta bisa, koe un acto asina ta gusta mugernan masjar.

—Lo mi bisa bo majan, kiko mi ta keré di bo, tabata es respondi corticoe, koe el a haja

—I mi ta firmemente resuelto di sabi esai awé for di bo, é dici coe un legria aumentativa, picando e cabainan. Ata es sjersnan ta bini aja den camina grandi i promer koe mi alcanza nan, mi mester sabi, koe majan mi por bin tendé bo *sí*.

Spantar Erna tabata mira rond. En berdad, nan no tabata den camina grandi. Den paloenan, nan tabata mira es careda largoe di sjersnan pasa.

—Bo a hera camina, senjor Von Neinstetten ? el a puntra coe seriedad.

—Di ningun manera, mi kerida, el a respondé coe bofon. Lo mi por larga es momentoe aki excelente pasa, pa koe porfin mi haja mi sol coe bo sin ningun estorbo. Sea huiciosa awor, Erna, i dispensa mi es chanza, koe segun mi ta mira, bo a toema pa un crimen. Den toer caso bo ta den mi poder awor. Kiko por stroba mi di corré bai abao coe bo — el a moenstra coe su zwiep den es valje — i sin larga bo bai, mientra bo no priminti, lo ké mi ta desea !

Un silencio obstinado tabata único respondi.

Jegando es cabainan trobé na un lugar firme, oenda no tabatin sneuw, nan no tabata haci caso di frena. Coe toer nan forza nan tabata corré. Kloknan di es otro sjersnan tabata sona cada bez mas acerca.

Di repiente Neinstetten a trata coe un rancamentoe, di poné e cabainan para. Es licornan, koe el a toema den tantoe abundancia, tabata herebé den su cabez, poné sn oreanan grita i benanan di su cara bati coe violencia. Koe Erna mester i lo respondé, esai é tabatin sigur. El a haci awor un compliment pé.

Ma el a hala frena muchoe duroe. Es animalnan, inkieto ainda di es corrementoe duroe of spantar di boroto di hende i di sona leger di klok, koe awor tabata cerca nan, a ranca es frenanan for di manoe di Erich. I entretantoe nan a toema un careda manera loco ; es buelta contra camina grandi tabata asina corticoe toemar, koe es sjers a bini den un monton di sneeuw. Neinstetten a sali bai cai basta fuerte den mondi.

Un casualidad dichosa a tarda salimentoe di Eichstett. Tabata el koe despues di algun minuut, a corré jega cerca coe dos criar.

Su bista skerpi a reconocé caba di aleuw cabainan di Neinstetten.

—Ai mester a socedé un cos, é tabata bisa. Liger muchanan ! Adilanti ! Un desgracia mester a socedé aki. Coe prudencia ! Mester tin un dams bao di sjers.

Despues di algun minuut coe mucho esfuerzo, es sjers tabata den camina grandi i Erna salvo na su banda. Es capa a salbé.

Awor Neinstetten també a bini cansar i maldicionando. E tabata kier pa es criarnan bolbé sija sjers. I Erna por bolbé drenta sosegar, pasobra lo é sinja es animalnan kende ta manda.

—Es senjorita mester bai coe mi, é dici lacónicamente. Boso, asina el a dirigié na es criarnan, ta keda spera es sjers di coeminda. Bon nochi, senjor Von Neinstetten.

***

Su sigiente dia pa banda di merdia Erna Harteneck tabata sinta den su kamber ta spera su roeman. Tabata dependé un combersacion serio coe n'é, esai Herman a comprendé, ora na ocasion di bisjita di mainta, koe el a bai haci su tata, el a pidié pa é ta cerca djé pa cinc'or.

Koe su tata lo trata di toer manera pa haci es accion di Neinstetten pa un wega inocente, Erna tabata sabi padilanti i el a tendéle sin oponé nada. Observacion fuerte di su roeman, koe é ta trata es jonkman asina maloe i koe no ta di admira anto, si é hungé un partida asina, a doené motiboe di pidié un entrebista.

Mas laat Erna a bai na clinica. Legría di loké el a tendé aja, a abri su cara uu poco.

Indignacion riba Neinstetten a haci, koe e senjora, di un manera distraido, a poné baron Steinfels dilanti Erich. Con toer esai a costé masjar trabao di no bisa su favorita nada di deseo di Steinfels. Awor koe el a expresé algo imprudente, el a keré coe derechi di papia mas abierta. I Erna tabatin es siguranza dichosa, koe es homber koe é ta stima, pronto awor lo protegé coe su manoe fuerte. Es entrebista coe su roeman lo ta un arreglo completo di tempoe pasado.

Si es oficial a sospecha algo, ki un influho accion di su amigoe Erich lo mester a larga cerca su roeman ; anto sigur su sacoe jenar di bonbon, koe el a destina pa su roeman i koe el a doené, ora el a drenta lo a sirbi pa haci é loebida es palabranan desagradabel di mainta.

schuld geloofde, in den vorm van verschillende verzachtingen in zijn leven als gevangene ; doch ook onder het ministerschap van Trarieux bleef Reynier als gevangene in Cayenne. De gerechtigheid voor hem was op weg : doch hoe langzaam, hoe uiterst langzaam was haar gang! Ruim *zestien* jaren had Reynier onschuldig in de strafinrichting door gebracht, vóór hem een decreet van den President der Republiek de vrijheid terugschonk. Den 16n Juli van dit jaar zette hij weder als vrij man het eerst den voet op Franschen bodem.

En nu de conclusie uit dit verhaal! Zuivere, hooge liefde voor de gerechtigheid, voor haar en voor niets anders zou de Zola's, de Trarieux en zooveel anderen bezield hebben, toen zij de zaak van den martelaar van het Duivelseiland maakte tot het wereldrama van het einde onzer eeuw. Mogen wij vragen, hoe het komt, dat zelfs geen vonk van die vlammende liefde voor de gerechtigheid de harten verwarmd heeft ten gunste van Reynier, die niet verre van het Duivelseiland zestien jaren lang onschuldig het zwaarste onrecht moest doorstaan, terwijl er bij eenigen goeden wil maar zeer weinig tijd ware noodig geweest, om tot de erkentenis te komen, waartoe men zijns ondanks ten slotte toch gekomen is ?—Hoe heeft men niet op allerlei wijze getracht, de gemoederen te verteederen door schildering van de droefheid van de vrouw en het treurig lot der kinderen van den gevangen Dreyfus ! Hoe komt het, dat aan de droefheid der grijze ouders van Reynier niet gedacht werd ? Hadden de tranen, welke om dezen onschuldige geschreid werden, minder waarde ?

Toch verdiende de trouw, waarmede bloedverwanten en vrienden zóóveel jaren onbezweken de zaak van hem, dien zij met volle overtuiging onschuldig heetten, trots honderdvoudige teleurstelling, verdedigd hebben, misschien evenveel belangstelling als de ijver, waarmede door vele journalisten en anderen werd gestreden voor de revisie van het vonnis van Dreyfus. Ook schijnt ons het boerenmeisje, dat in 1883 met Reynier verloofd, zestien jaar op hem gewacht heeft, overtuigd dat hij eenmaal in zijn eer en vrijheid hersteld tot haar zou terugkeeren, en thans zijn vrouw is geworden, de sympathieke belangstelling wel waardig...

Doch men was te zeer vervuld van de Dreyfus-zaak, om aan Reynier en de zijnen ook maar één blik of één gedachte te wijden. Zuivere, hooge liefde voor de gerechtigheid en voor niets anders dan deze ?... Bij duizenden en tienduizenden in Frankrijk en daarbuiten, welke inderdaad de gerechtigheid liefhebben en maanden lang dag aan dag van niets anders hoorden, van niets anders lazen dan van de martelingen van het onschuldige slachtoffer der Jesuïeten en Pretorianen"—voorzeker en in vollen ernst : JA! — Bij de leiders en ingewijden in de Dreyfuszaak ? "O phariseeuwsche grijns!" zou Vader Vondel in nobele verontwaardiging uitroepen.

Gezondheid en Godsvrucht.

De Standaard wijst erop, hoe bij het bespreken en beoordeelen der oorlogskansen tusschen het Transvaalsche volk en het Engelsche leger hier te lande, ook in de liberale Pers zeer hooge waarde wordt toegekend aan twee factoren, die in het voordeel zijn der Boeren, nl. hun gezondheid en hun godsvrucht. Het is bekend, dat de Transvaalsche Boer in het algemeen zich sterk en onverwinbaar toont, ook omdat hij zedelijker leeft en niet lijdt aan de gevolgen van ontucht, waardoor de kracht en het volhardingsvermogen van een leger niet weinig schade lijden. Maar bovendien zijn geloof, zijn kalm vertrouwen op God, als de Medestrijder en de Handhaver van het recht, zijn van groote beteekenis en wegen mede in de schaal van het overwicht.

Erkenning door de liberale Pers van de hooge waarde dier factoren van strijdbaarheid bij deze mannen verheugt *De Standaard.* Maar, vraagt het blad, is het dan niet inconsequent, dat hierop zoo weinig acht geslagen wordt, als het ons eigen leger geldt, ook ons leger in Indië, dat nu reeds een kwart eeuw den rusteloozen kamp voert tegen een fanatieken vijand ? Immers, wel wordt tegen allerlei malaria gewaakt, maar wordt bij onze gewapende macht ook met evenveel kracht te velde getrokken tegen de ontucht ? Men zou er aan mogen twijfelen bij het steeds hooge cijfer van lijders in onze hospitalen aan de gevolgen dezer zonde. En ook, als geklaagd wordt over het verstrekken van jenever en het ongestoord handhaven van het bijna algemeen heerschend concubinaat, krijgt men telkens ten antwoord, dat men overdrijft en dat er langzamerhand al heel wat verbetering is gekomen.

"En wat de godsvrucht betreft, ja, die schijnt men in sommige kringen hier te lande uitstekend voor de verdedigers van Transvaal te achten, maar voor de verdedigers van Nederland en zijn koloniën niet beslist noodig te keuren, zelfs als ballast te beschouwen.

"Zeker, we weten wel, zegt *De Standaard,* hoe "vroom" de desbetreffende artikelen van den "Inwendigen dienst" er uitzien, maar niemand zal nu nog beweren, dat de praktijk ten deze met de voorschriften geheel en al in overeenstemming is. Waarom wordt dan de godsvrucht in den Transvaler een sieraad genoemd, en zoo weinig waarde aan haar gehecht waar het ons eigen leger geldt ?

"Maar misschien wordt het, nu men de Boeren leerde bewonderen, ook in dit opzicht hier te lande wel wat beter !"

PROF. BOLLAND EN ZIJN LEERLINGEN.

Het voortdurend heftig optreden van prof. Bolland tegen de Roomsche kerk en alles wat Roomsch is, heeft nu ook in het studentenblad *Minerva* een protest uitgelokt van den praeses der redactie, den heer F. Borst.

Het is een verzet tegen de geesteiijke tyrannie van den hoogleeraar. „Want gij," zoo zegt schr., „die zoo luidruchtig te velde trekt tegen de tyrannie van het Katholicisme, zijt een tyran als geen ander en het zijn uw geweldplegingen tegen de vrijheid van denken, die uw toehoorders van u hebben vervreemd.

„Reeds in uw eerste colleges zijt gij begonnen uw persoonlijke grieven en uw oneenigheden met andersdenkenden uit te stallen voor uw studentenauditorium; somtijds maaktet gij uw college tot iets als een requisitoir van een officier van justitie, en het gelach en het applaus van een deel uwer hoorders versmaaddet gij niet. Telkens hebt gij weer gelegenheid gezocht polemische redevoeringen te houden tegen de Katholieke kerk, wel eens leek het, of gij iederen Katholiek persoonlijk van een misdaad wildet overtuigen." Maar, zoo wijst schr. er op, uw collegezaal werd steeds leeger. Die nog bleven hebt gij „élite" genoemd of „aristocratie naar den geest," maar wie nog blozen konden, hebben u schaamrood verlaten.—

Die taal is misschien niet parlementair, maar raak in elk geval.

NIEUWSBERICHTEN.

CURACAO.

Kerkelijke berichten.

Donderdagmorgen arriveerde van Aruba, zijne tegenwoordige standplaats, de Zeereerw. Pater A. JANSEN, alhier algemeen bekend en geëerd. ZEerw. komt hier met het doel, om deel te nemen aan de werkzaamheden der H. Missie, welke Zondag-avond in de Kerken van St. Anna van Otrabanda en O. L. V. van den H. Rozenkrans te Pietermaai geopend wordt. God zegene dien heilzamen arbeid!

***

Zondag-avond te 6½ worden tegelijkertijd in de Kerk van Otrabanda en van Pietermaai de oefeningen der Missie geopend. Tot gemak onzer lezers zij hier medegedeeld, dat de oefeningen zullen zijn als volgt op elk der dagen van de volgende week:

's Morgens om 5 uur H. Mis met predicatie.

's Namiddags om 3 uur Kruisweg.

's Avonds om 6½ preek.

Wij kunnen niet anders verwachten, dan dat deze buitengewone genade, ook op buitengewone wijze zal worden gewaardeerd door eene talrijke opkomst bij de verschillende oefeningen. Niet alleen zullen eenige vreemde predikanten hun indrukwekkend woord doen hooren, maar ook Gods genade werkt in zulke missiën met buitengewone kracht.

In die dagen zal wederom de diepe godsdienstzin der Curaçaoenaars blijken, zooals die hun is ingeprent door Mgr. M. NIEWINDT, en zijne doorluchtige opvolgers. En heeft men ook al een oogenblik durven twijfelen of die godsdienstzin niet eenigzins aan het verslappen was, deze dagen zullen toonen, dat de ware Curaçaonaar Katholiek is in merg en been, die zoo hij al eens misdoet, uit verklaarbare zwakte, toch rouwmoedig op zijne borst weet te kloppen en gaarne terugkeert tot den Vader in den Hemel, die hem roept en vergeving belooft.

Laat die verwachting onzer geestelijke Herders niet teleurgesteld worden !

Officieele berichten.

Ingevolge de bevelen van Hare Majesteit werd door Zijne Excellentie den Minister van koloniën aan den Gouverneur de betuiging van den dank aan Hare Majesteit overgebracht voor de heilwenschen Haar ter gelegenheid van Hoogstderzelver jongsten verjaardag aangeboden.

***

Bij Gouvernements - beschikking, dd. 4 dezer maand is aan den kweekeling bij het Openbaar Onderwijs alhier A. E. GOILO vijftien dagen binnenlandsch verlof verleend, met vergunning om zich naar Bonaire te begeven.

***

Bij Gouvernements - beschikking dd. 6 dezer maand, N°. 664, is aan den heer C. A. F. HELLMUND, griffier enz., op Aruba, wegens familie-aangelegenheden één maand binnenlandsch verlof verleend.

Havennieuws.

Woensdagmorgen is hier binnengevallen het Venezolaansche stoombootje *Barquisimeto,* komende van Bonaire.

***

De *Prins Frederik Hendrik* bracht hier de tijding aan, dat het Amerikaansche stoomschip *Ponce,* aan boord hebbende 30 pasagiers, tusschen New-York en Porto Rico zijne schroef verloren heeft. Drie dagen had het hulpeloos rondgezwalkt, totdat het door de *Prins Frederik Hendrik* werd opgemerkt en op sleeptouw genomen. Na het te Savannah (N. A.) te hebben binnengesleept, zette de *Frederik Hendrik* zijne reis voort.

***

Sinds eenigen tijd heeft Curaçao de eer twee Venezolaansche Consuls te bezitten. De eene is aangesteld door het voorloopig bestuur van Venezuela, nl. de Heer MIG. BETHENCOURT,—de andere, de Heer REYES ROMERO U. aangesteld door Don ANTONIO PAREDES, commandant van het Fort Libertador te Puerto Cabello. Voorwaar, eene groote moeilijkheid voor het uitklaren van schepen. Gedeeltelijk is die moeilijkheid opgeheven, doordien Dinsdag 7 Nov. jl. door den Minister van Buit. Zaken te Caracas getelegrafeerd is aan den Heer M. BETHENCOURT, dat La Vela de Coro en Maracaibo in handen van het Gouvernement zijn en weer voor den han-

---

Ma el a spanta, koe unbez Erna a puntré, koe é ta kéré koe nan tata tabatin algun dificultad financiera es último dianan aki. Es carta machicar, atake violento di su tata, ora é kier a cohé, a doené masjar motiboe di pensa.

—Si ta asina, Herman a respondé coe indiferencia, anto lo mi ta di último, koe lo ripara. Aki na hotel lo costa e bieuw algo fuerte. E ta biba manera un prins. Lo no admira mi koe toer hende lo mira bo pa un piscar di oro. Si bo no tabata asina inasecibel, kên saci com cos lo tabata.

Erna a haci un senjal negativa coe su manoe.

—Larga mi awor for di cuestion, Herman, é dici coe calmo. Pues bo tampoco sabi. Mi por haci bo un pregunta, koe ta toca bo, i koe mi ta risca hacié confiando riba nos relacion anterior tan bon? Anteriormente lo bo a haja mi pregunta masjar natural.

Erna a poné mân riba su braza i tabata miréle suplicante den su wowo.

Es bista ai a cohé es oficial. Kiko Erna por tin riba su coerazon? Lo é sabi caba com den apuro su roeman ta, of ta dependé solamente di su malcontentoe, koe es excelente Orben chikitoe, koe nunca ta tené un examen di concensji asina? El a percura di ta na su tino. Ma no tabata facil di toema un regla contra un pregunta asina incomprensibel. E por tabata mas clar.

Erna a sinti, koe Herman tabata huié. Coe forza el a sigi :

— Lo bo ta corda, Herman, coe un promesa, koe bo mes a ofrecé mi di ųaci, koe mi no kier a acepta, pasobra mi.... tabata mira peligro den djé. Mi, bo roeman muger, ni un hende a bisa mi un palabra di bo, i awor no tin necesidad mas for di dia koe mi sabi ki pasion conde Orben tin pa wega. Si no tabata toca bo, nan lo a papia mas liber den mi presencia. I bo ta también un di es bisjitanan fiel di Orben.

Es oficial Harteneck a boela lamanta i a coeminza ta camna coe su spoor ta borota bai-bini. El a resolvé firmemente di larga Erna caba di papia i di no compremeté su mes. Tan cerca su wowonan penetrando i papiando, lo ta basta dificil pé.

— Aunké bo ta reprocha mi continuamente den es último tempoenan aki, koe mi ta haci inhusticia coe Lily, aunké bo ta sigura mi también cada bez, koe é ta un moza masjar bon, toch mi no por perdé es conviccion koe é no ta un un muger pa bo. Larga mi recordo bo, kiko bo ta keré di djé, dia koe el a bini *Hartenstein* cerca nos.

— Esal a pena mi basta dia caba, é dici hungando coe Erna su boekinan. Bo a jama aki asina solemne, pa tené un filipica contra senjorita Orben, anto.........

— Nó, awor mi ta bini riba es asunto, Erna dici coe dulzura.

— Bo a toema un gran rodeo, mi roeman.... Bam, papia. Bo no ta tené nada atras, esai mi sabi pa experiencia.

— Bai sinta, Herman, bo camnamentoe ta haci mi cabez bira, Erna dici, pasando su manoe na su frenta, koe tabata frioe manera ijs.

Com tantoe é tabata stima su roeman, el a comprendé awor noema berdaderamente.

Herman a obedecé sin papia un palabra.

— Priminti mi, promer koe bo haci es paso irrevocabel ai, koe lo mester dicidi pa felicidad of desgracia di henter bo bida, koe lo bo poné bo mes na prueba. No mester ta placa di Lily, koe lo bo salba un *Hartenstein.* Mi, Herman, mi no por.... sostené es promesa, koe mi a haci bo es dia condicionalmente. No conta coe judanza di Neinstetten.... Ta imposibel.... Mi no por bira su muger.

Si exitacion di su roeman no a haci é sospecha nada bon caba, awor es oficial tabata mira es moza manera un hende estúpido.

Despues el a lamanta maldicionandó, i el a tira es stoel, koe é tabata sinta ariba, té meimei di kamber. En bano é tabata busca palabra pa doena aire na es rabia, koe tabata aumenta rabia den djé.

(*E ta sigi*).

del openstaan; dat dus de schepen voor die havens door den Heer B. behooren uitgeklaard te worden. Voor Puerto Cabello blijft echter de moeilijkheid nog bestaan.

***

De Nederlandsche paketschoener "*Gouverneur van den Brandhof*" vertrekt Donderdag, den 16n. dezer naar St. Martin N. G., St. Eustatius en Saba.

Posterij.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven:

Emilio Baez, Enriqueta Bethencourt hija, Dejon, M. F. Fuenebreyen, Guillermo Freites, Juan mi gelsario, My. C. Henriquez, Alfredo Cirilo Lopez, Anita Neiman, Abram I. Neuman, Maria Senior, Salas en Diaz.

Venezuela.

Nog altijd is de rust niet wedergekeerd in die ongelukkige republiek. MOCHO HERNANDEZ heet verslagen bij San Casimiro. Aldus zegt een officieel regeerings-telegram. Wat men van zulke telegrammen te gelooven heeft, heeft de laatste revolutie bewezen. Als men het tegendeel geloofde van hetgeen zij meldden, dan was men in den regel het dichtst bij de waarheid. Puerto Cabello heeft zich nog niet overgegeven en blijft nog geblokkeerd, ofschoon men elk oogenblik een gunstige regeling verwacht. Maracaibo is, na eene korte bombardeering, in handen van het gouvernement van CASTRO gevallen. Over den opstand van Generaal RANGEL GARBIRAS in de Andes falen de berichten. — Generaal CASTRO noemt zich: *Opperste leider der liberale restauratie-revolutie.* De vorige regeering heette ook restauratie-regeering. Eene restauratie dus van eene restauratie. HERNANDEZ nu wil ook restaureeren. Zoo krijgt men eene oneindige reeks van restauraties van restauraties. Ongelukkig land!

— De bijzonderheden, die ons ter oore gekomen zijn, aangaande den slag bij Valencia zijn verschrikkelijk. Er zijn meer dan 1000 dooden en gewonden gevallen. Maar van overheidswege is naar geen begrafenis omgezien. Ooggetuigen hebben ons verklaard, dat de roofvogels met geheele vluchten zich te goed doen aan de lijken. Wat begraven is, is begraven door particulieren. Naar gewonden werd evenmin omgezien. Er zijn ongelukkigen geweest, die den ganschen dag rondgekropen hebben op het slagveld om een druppel water te vinden. Niemand die het hun bracht of andere hulp verleende. Zulke dingen zijn wraakroepend.

— Het gerucht loopt, dat Generaal HERNÁNDEZ (MOCHO) gevangen genomen en gefusileerd is. 't Is hard, maar verdiend.

Colombia.

Ook in deze naburige republiek is het volop revolutie. Dat de toestand ernstig is, blijkt wel daaruit, dat in alle Staten van de republiek de staat van beleg is afgekondigd. Wie aan de winnende hand zijn, is weer moeilijk uit te maken. Er heeft op de trotsche Magdalena-rivier een gevecht plaats gehad, waarvan beide partijen getuigen, dat zij de overwinning behaald hebben. Hier is het niet zoozeer eene politieke revolutie, maar eene anti-clericale, hetwelk de toestand nog ernstiger maakt. Gisteren ontvangen berichten melden, dat de Regeering in bovengenoemd gevecht meester bleef en dientengevolge Barranquilla weer voor den handel openstaat. Rio-Hacha daarentegen is nog in handen der revolutie.

Sto. Domingo.

Rustig ligt Curaçao te midden van de woelige republieken, die het omringen. Ook Santo Domingo is nog een werkende vulkaan. De groote uitbarsting is voorbij, om misschien weldra door nog grootere gevolgd te worden. In N. Amerika denkt men er enstig aan, Santo Domingo bij de Ver. Staten in te lijven. 't Is een verschrikkelijk, doch misschien het eenige middel, om rust te verzekeren aan die Republiek. Er heerscht onder het volk een zekere gisting tegen de vreemde consuls, die doorgedreven hebben dat het papieren geld, Santo Domingo's ongeluk, weder gangbaar blijft. Men is over die vreemde inmenging in 's lands zaken allesbehalve gesticht. Een der kortgeleden aangestelde ministers Ramón Cáseres, heeft zijn ontslag genomen ten einde zich ter beschikking te stellen van de Justitie in zake den moord op President Heureaux. Cáseres is een der uitvoerders geweest van dien moord.

Ingezonden Mededeelingen.

La Semana Cristiana Ilustrada.

Hemos tenido el gusto de recibir el número correspondiente al último jueves de esta hermosa publicación que nos permitimos recomendar á nuestros lectores como un excelente medio de adquirir á precio sumamente módico un magnifico año cristiano ilustrado con más de 400 bonitos grabados.

Precio por un año 8 fr. 50. Dirigirse á los señores Popelin Hnos., 3. rue Seguier.—Paris.

NEDERLAND.

Geen woord waar.

Het volgend bericht heeft uit de *Indép. Belge* zijn weg gevonden in verschillende bladen.

„De Engelsche gezant te 's-Gravenhage zou de aandacht der Nederlansche Regeering gevestigd hebben op de verzoeken om verlof, door een zeker aantal officieren van het Nederlandsche leger gedaan. De heer Howard zou gezegd hebben, dat hij goede redenen had om te gelooven, dat die officieren het voornemen hadden dienst te nemen in Transvaal. Hij voegde erbij, dat Engeland rekent op de neutraliteit van Holland en het als een weinig vriendschappelijke daad zou beschouwen, wanneer bedoelde verloven werden toegestaan. Als gevolg van deze verkaring zijn alle verzoeken om verlof geweigerd."

Van dit verhaal is, naar „Het Vaderland" verneemt, geen enkel woord waar. De Britsche gezant heeft geenerlei opmerkingen gemaakt als hierboven zijn bedoeld, en er is bovendien nog een afdoende reden waarom de beweerde verloven niet zijn geweigerd: tot op dit oogenblik nl. is geen enkel verzoek om verlof met het aangeduide oogmerk bij onze Regeering ingekomen.

De Diefstal in het Kon. Paleis.

De Haagsche correspondent van de „N. Gr. Ct." schrijft nog aangaande den zilverdiefstal in het Kon. Paleis:

„Er is intusschen nog een geheele kast met kostbare voorwerpen, meerendeels uit het paleis herkomstig, doch waaromtrent men nog steeds aan het onderzoeken" is, aan het bureau van politie. Mij is verzekerd, dat de gezamenlijke waarde van het ontvreemde in de laatste paar jaren gerust op p. m. f60,000 mag worden geschat. En dat werd bij de contrôle niet bemerkt door de handigheid, waarmee de zilverbewaarder den zilvervoorraad opstelde en quasi-verpakt vertoonde. Het schijnt intusschen, dat door terugkoop ongeveer al het gestolene in het bezit van H. M. zal kunnen terugkeeren."

De "Prins Maurits"

De Raad van Tucht op de Koopvaardij deed uitspraak in de zaak tegen den heer A. Duif, gezagvoerder van het stoomschip „Prins Maurits" van den Nederlandsch-West Indischen Maildienst. Dit schip had 1 Mei van dit jaar Amsterdam verlaten en was, nadat men 19 Mei uit Paramaribo was vertrokken, op de gewone wijze langs de kust gevaren, verschillende havens aandoende. Tusschen Cumaná en Guanta liep de „Prins Maurits" in den middag van 28 Mei op een blinde klip, met dit gevolg, dat schip en lading verloren gingen, terwijl bemanning en passagiers konden gered worden.

De Raad overwoog, dat het vaartuig moet zijn gestooten op een klip, die niet op de kaart stond en dus het ongeval niet kon te wijten zijn aan gebrek aan zeemanschap bij den kapitein, zoodat dezen geen blaam kan treffen en derhalve behoorde te worden vrijgesproken.

(*Tijd.*)

De Diefstal aan „Koloniën."

Omtrent den diefstal aan het Departement van Koloniën verneemt men dat er bijna geen ambtenaarskamer in het Departement is, of er worden stukken vermist. Stapels blancopapier, formulieren, gedrukte wetsontwerpen, „Handelingen" van de Kamer, enz. verdwenen. Onder meer zijn tal van papieren van de bureelen voor de militaire zaken en honderd vijftig exemplaren van een voor verspreiding gereed liggend rapport zoek. Maar behalve de vele kilogrammen bedrukte en onbedrukte stukken moeten ook geschreven stukken verdwenen zijn, en tot deze laatste zouden tevens behooren stukken, waaruit wetsontwerpen nog moeten worden saamgesteld, o. a. de Surinaamsche ontwerp-begrooting, waardoor de indiening dientengevolge waarschijnlijk zal worden vertraagd. Toen het misdrijf door een ambtenaar ontdekt werd en de politie haar onderzoek aanving, werden in een kast van een der aangehouden schoonmaaksters — iedere werkster heeft in het departement een kast voor hare gereedschappen — groote pakken gestolen papier gevonden, ten aanzien waarvan de dievegge slechts wachtte op een gunstig oogenblik om haren buit mede te nemen.

Veel van het gestolene is reeds bij winkeliers in de stad opgespoord, maar nog veel meer dan terecht is gekomen, is misschien voor goed weg.

Typisch was de verklaring van een winkelier, bij wien ook een hoeveelheid papier werd gevonden, en die reeds geruimen tijd zijn boter en kaas er in verkocht had. Hij zeide, reeds meer dan eens gedacht te hebben, dat 't toch „zonde en schande" was „dat aan die Ministeriën zoo met dat prachtige papier gemorst werd."

Wanneer de man zijn gedachte vroeger aan de politie geuit had, wellicht had de diefstal niet zoo'n grooten omvang verkregen.

(*Residentiebode.*)

Als van zelf rijst de vraag: Zou er ook van Curaçao iets vermist zijn?

BUITENLAND.

Duitschland. — Het *Berl. Tagebl.* schetst Duitschlands warme sympathie voor onze vorstinnen in de volgende bewoordingen: „Wij hopen, dat het bezoek der Vorstinstinnen aan Duitschland er toe mag bijdragen, om de vriendschapsbetrekkingen tusschen Nederland en ons Rijk steeds nauwer toe te halen. *Wij* en de Hollanders zijn van denzelfden oorsprong, en Duitschland heeft te allen tijde met ongeveinsde belangstelling den intellectueelen en stoffelijken vooruitgang van Nederland gewenscht, en, zoo mogelijk, ook bevorderd."

— Kort geleden maakt en wij melding van een sermoon, door den Eerw. Heer, Prins Maximiliaan van Saksen, kapelaan te Neurenberg, gehouden in de Kerk van Montmartre te Parijs. Kleingeestig als altijd maakten sommige Duitsche Kulturbladen daar aanmerking op. De Prins heeft verklaard van gevoelen te zijn, dat de Franschen, zoowel als de Duitschers een onsterfelijke ziel hebben, zoodat hij niet inziet, waarom hij niet evengoed voor Franschen als voor Duitschers zou mogen prediken zonder aan de Vaderlandsliefde te kort te doen.

Engeland. — *Chef der transvaalsche vrijwilligers.* Wij lezen in de Engelsche bladen, dat de oud.-luitenant-ter-zee 1e klasse L. E. v. Diggelen aan het hoofd staat van het infanteriecorps vrijwilligers in de Transvaal. Hij wordt in die bladen luitenant-kolonel genoemd. Ofschoon met het commando over alle vrijwilligers belast, is het Johannisburgsche contingent meer in het bijzonder onder zijn bevel. Wij deelen dit vooral daarom mede, wijl Kol. v. Diggelen op Curaçao niet vreemd is.

— *Recht in Engeland.* — *Rechter:* Hoe zijt gij ertoe gekomen dien boer aan te vallen en zijn beurs te eischen?

Struikroover: Ik had een historisch recht op zijn beurs.

Rechter: Hoe zoo?

Struikroover: Ik heb hem 25 jaar geleden reeds zijn horloge afgenomen.

Rechter: *Ah indeed*, dan hebt ge gelijk. U kunt gaan.

Turkije. — De Parijsche Rothschild — aldus schrijft de correspondent van de *N. R. Ct.* — heeft tijdens zijn verblijf te Constantinopel de vorige maand, het nuttige met het aangename vereenigd, en de invloed-

rijkste personen uit de omgeving van den Sultan, en door hen, Abdoel Hamid zelf laten polsen over de mogelijke verwezenlijking van het streven der Sionisten, het overbrengen der Joden naar Palestina en het stichten aldaar van een min of meer zelfstandigen *joodschen Staat*, onder de suzereiniteit van den Sultan. Edmond Rothschild bood aan, in den loop van een jaar twintig tot dertig millioen franken ter beschikking van de Turksche schatkist te stellen, wanneer de Sultan de landverhuizing van de Joden naar Palestina niet alleen geen enkel beletsel meer in den weg wilde leggen, maar ze integendeel zou willen aanmoedigen door, evenals aan immigreerende moslims in het Ottomanische Rijk, ook aan de Joden gratis land, woning en landbouwgereedschappen en zaaizaden te verstrekken, en hen de eerste tien jaren vrij te stellen van belastingen, en dan tevens Palestina een staatsrechterlijke positie zou willen toekennen, voorloopig ongeveer gelijk aan die der geprivilegieerde provincie van den Libanon, om het later tot een Vazalstaat, zooals Bulgarije of Kreta, te verheffen.

Hoe verleidelijk dit voorstel ook was, Abdoel Hamid heeft het toch zonder veel plichtplegingen verworpen: want het op die wijze versjacheren van een deel van het rijk van Osman zou hem misschien zijn troon hebben kunnen kosten, en hem zeer zeker door geen enkel oprecht Moslim ooit zijn vergeven. Rotschild heeft dan ook door zijn voorstel de zaak der Sionisten, zoo die ooit iets van den tegenwoordigen Sultan zou hebben te hopen gehad, eer kwaad dan goed gedaan.

Transvaal. — Het gaat den Boeren goed. Het geheele Regiment Gloucester, 2,000 man sterk dat door Generaal White was uitgezonden, om een heuvel bij Ladysmith te bezetten, is met commandant, kader, ammunitie, kanonnen, paarden enz. den Boeren in handen gevallen. Ladysmith, waar Generaal White ligt, is omsingeld en van de buitenwereld afgesloten. Een telegram, over Amsterdam ontvangen, meldde deze week reeds, dat Ladysmith in handen der Boeren was, en dat Generaal White met 9,000 man krijgsgevangen was gemaakt. Dit bericht verdient echter nog nadere bevestiging.

Intusschen blijkt, dat de Boeren nog zoo min niet zijn, al worden zij in Engelsche en Amerikaansche bladen dan nog zoo achterlijk afgeschilderd. 't Is mogelijk, dat noch President Kruger noch zijne Boeren een zakdoek gebruiken (zooals een Amerikaansch reporter wist te vertellen) maar de vraag is, wáár het recht is en wie het best zijne wapens hanteert om het te verdedigen.

ADVERTENTIEN.

DE VOLTREKKING

VAN HET HUWELIJK VAN

Atanacio Emilio Goilo

MET MEJUFFROUW

Henriette Crispina de Groot

zal plaats hebben op Bonaire den 29sten dezer.

Curaçao, 11 November 1899.

Eenige kennisgeving.

BEKENDMAKING.

De publieke verkoop van ZILVEREN, GOUDEN en JUWEELEN VOORWERPEN, beleend ter *Spaar- en Beleenbank* van 1 Januari t/m 30 Juni 1897, onder N°. 7187 G t/m N°. 1787 H, zal plaats hebben op Donderdag den 16den November a. s. en volgende dagen.

Belanghebbenden worden verzocht den verkoop te voorkomen, door de aanzuivering der verschuldigde interesten.

Curaçao, den 9den November 1899.

De Voorzitter,
M. P. CURIEL.

ANUNCIO.

Bendementoe di PREENDANAN di PLATA, ORO i DJAMANTA koe tin placa fiá ariba nan na *Spaar- en Beleenbank*, esta esnan for di 1 di Januari té 30 di Juni 1897 bao di N°. 7187 G té N°. 1787 H, lo toema lugá dia Huebes 16 di November i dia nan koe ta sigi.

Ta jama interesadonan di bin paga nan interes, afin di evita nan bendementoe.

Curaçao, 9 di November 1899.

President,
M. P. CURIEL.

DE INTEEKENING

is opengesteld op den

"Diccionario Papiamentoe-Hoelandés i Hoelandés-Papiamentoe

DOOR

ALFREDO F. SINTIAGO

Nadere informaties te bekomen te Willemstad, Kerkstraat N° 195 of in den Boekhandel van de Heeren A. Bethencourt en Zonen, Willemstad.

TIJD TAFEL

der stoomschepen van "the Red D Line" tusschen

NEW-YORK.

PUERTO RICO, VENEZUELA en CURAÇAO.

1899.	Caracas	Philph^a	Caracas	Philph^a	Caracas	Philph^a
Vertrekt van NEW YORK	Oct. 6	Oct. 23	Nov. 4	Nov. 23	Dec. 6	Dec. 23
Doet SAN JUAN aan	,, 11	,, 28	,, 9	,, 28	,, 11	,, 28
,, PONCE ,,	,, 12	,, —	,, 10	,, —	,, 12	, —
,, CURAÇAO	,, 14	,, 30	,, 12	,, 30	,, 14	,, 30
Komt aan te LA GUAYRA	,, 15	,, 31	,, 13	Dec. 1	,, 15	,, 31
Vertrekt van ,,	,, 18	Nov 3	,, 16	,, 4	,, 18	Jan. 4
Komt aan te PTO. CABELLO	,, 19	,, 4	,, 17	,, 5	,, 19	,, 5
Vertrekt van ,,	,, 20	,, 6	,, 18	,, 6	,, 20	,, 5
Komt aan te CURAÇAO	,, 21	,, 7	,, 19	,, 7	,, 21	,, 6
Vertrekt van ,,	,, 22	,, 7	,, 20	,, 8	,, 22	,, 7
Doet LA GUAIRA aan	,, 23	,, 8	,, 21	,, 9	,, 24	,, 8
,, PONCE ,,	,, 25	,, 10	,, 23	,, 11	,, 26	,, 10
,, SAN JUAN	,, 26	,, 11	,, 24	,, 12	,, 27	,, 11
Komt aan te NEW-YORK	,, 31	,, 16	, 29	,, 17	Jan. 1	,, 16

STOOMSCHIP "MERIDA."

Vertrekt van CURACAO	Oct. 14	Oct. 30	Nov. 13	Nov. 30	Dec. 14	Dec. 30
Komt aan te MARACAIBO	,, 15	,, 31	,, 14	Dec. 1	,, 15	,, 31
Vertrekt van ,,	,, 19	Nov. 5	,, 17	,, 5	,, 19	Jan. 5
Komt aan te CURACAO	,, 20	,, 6	,, 18	,, 6	20	,, 6
Vertrekt van ,,	—	,, 7	—	,, 8	—	,, 8
Komt aan te MARACAIBO	—	,, 8	—	,, 9	—	,, 9
Vertrekt van ,,	—	,, 10	—	,, 12	—	,, 11
Komt aan te CURACAO	—	,, 11	—	,, 13	—	,, 12

SS. "HILDUR" en "A. R. THORP."

	Hildur	A.R.Thorp	Hildur	A.R.Thorp	Hildur	A.R.Thorp
Vertrekt van NEW YORK	Oct. 12	Oct. 28	Nov. 11	Nov. 28	Dec. 12	Dec. 28
Komt aan te CURACAO	,, 21	Nov. 6	,, 20	Dec. 7	,, 21	Jan. 6
Vertrekt van ,,	,, 22	,, 7	,, 21	,, 8	,, 22	,, 8
Komt aan te MARACAIBO	,, 23	,, 8	,, 22	,, 9	,, 23	,, 9
Vertrekt van ,,	,, 29	,, 14	,, 25	,, 15	,, 30	,, 14
Komt aan te CURACAO	,, 30	,, 15	,, 29	,, 16	,, 31	,, 15
Vertrekt van ,,	,, 30	,, 15	,, 29	,, 16	,, 31	,, 15
Komt aan te NEW YORK	Nov. 8	,, 24	Dec. 8	,, 25	Jan. 9	,, 24